

DE LINTSE PAROCHIALE BIBLIOTHEEK

EEN TERUGBLIK OP 75 JAAR LECTUURANBOD EN -BEGELEIDING

Woord vooraf

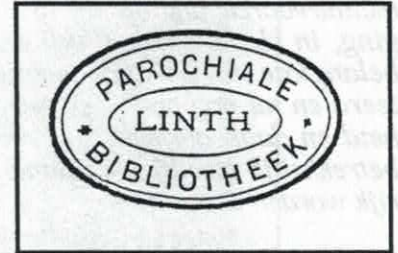
Op 13 oktober 2001 vierde het gemeentebestuur van Lint op een academische zitting in de congreszaal van het ontmoetingscentrum "De Witte Merel" het 20-jarig bestaan van de gemeentelijke openbare bibliotheek. Dit herinnerde er ons aan dat deze gemeentelijke bibliotheek de voortzetting was van een reeds veel oudere, vrije en aangenomen parochiale bibliotheek, waarvan de eerste sporen teruggaan naar het jaar 1907.

Het was meteen een mooie gelegenheid om door middel van documenten en getuigenissen eens terug te blikken op de rijke geschiedenis van deze vroegere boekerij.

Zo hoop ik in het hiernavolgend verhaal een beeld te schetsen van het wel en wee van een bijzondere parochiale dienstverlening waarop talrijke inwoners van Lint beroep hebben gedaan.

Dat men het huidige lectuur- en informatieaanbod, wat betreft omvang en mogelijkheden, niet meer kan vergelijken met wat ons vroeger werd aangeboden, lijkt logisch. Toch werd reeds van in het prille begin getracht via een weloverwogen keuze aan boeken het publiek niet alleen ontspannende, doch ook vormende literatuur aan te bieden. Met vanzelfsprekend een duidelijke katholieke signatuur.

Ontstaan als volksboekerij vanuit het particulier initiatief, zal zij later door de overheid erkend en gesubsidieerd worden als instelling van openbaar nut ten bate van de volksontwikkeling; om uiteindelijk deel te gaan uitmaken van het gemeentelijk cultuuraanbod.

Inleiding

Teruggaand in de geschiedenis van onze gewesten vinden wij de oudste vermelding van een openbare bibliotheek terug in een testament van 1452 uit het Brugse.

Pieter Adorne, afkomstig uit een rijk Genuees geslacht maar reeds enkele generaties te Brugge gevestigd en medestichter met zijn broer Jacob van de "Kerk van Jeruzalem", maakte toen zijn testament.

Hierin staat te lezen: "*Item es onse begerte, te wetene van minen wive ende van my, dat alle onse boucken, beide latinisch ende vlaemsch, sullen lichten in de capelle van Jeruzalem up pulten, de latinische an de rechter side, de vlaemsche an de luchter, om elcken meinsche syn profyt daerin te mueghen doene, dewelcke boucken men alle gheregistreert vinden sal in een van de missale...*" (uit J. Vandamme: het bibliotheekwezen in Brugge vóór 1920).

Een openbare bibliotheek dus in een kerk, met vrije toegang voor iedereen, met catalogus, geregistreerd en met een plaatsingsstelsel links en rechts. Basisbegrippen die wij in de latere openbare bibliotheken ook zullen terugvinden.

In 1865 telde België 85 volksboekerijen, waarvan 53 gemeentelijke en 32 vrije. In 1884 waren dat er reeds 517 en in 1910 al 770, overwegend vrije instellingen.

Hieronder waren van katholieke zijde onder meer de St-Vincentiusbibliotheken, Gilde- en Werkliedenbibliotheken, Boerenbond- en Davidsfondsbibliotheken actief. Zij hadden allen gemeen dat zij goede, brave, stichtende, ontspannende of vormende lectuur bezorgden aan mensen die het zichzelf niet konden permitteren om die boeken aan te kopen. Van enig vakmanschap was meestal geen sprake; de bibliothecaris deed het omwille van caritatieve, sociale of misschien ook wel eens een beetje op politieke gronden (in de tijd van het meervoudig kiesrecht betekende een kiezer die kon bewijzen dat hij ook kon lezen en schrijven een bijkomende stem voor die partij).

In gans die sociale omwenteling zal de parochie Lint via de onderpastoor in 1907 haar plaats komen opeisen.

Dergelijke initiatieven behoorden nochtans niet direct tot de kerntaken van de geestelijkheid en werden door het bisdom destijds beschouwd als een randfenomeen waar zij, noch de pastoors, veel tijd en energie dienden in te steken. Het beheer ervan werd meestal toevertrouwd aan een welwillende onder-pastoor en in de archieven van het bisdom zijn er geen specifieke documenten over terug te vinden.

Pas later zal er vanwege de bisschoppen meer aandacht en waardering voor uitgaan.

Zo kreeg in maart 1973, in het vooruitzicht van ingrijpende officiële hervormingen in het Belgisch bibliotheeklandschap, de christelijke lectuurbegeleiding uiteindelijk de plaats die zij verdiende.

Uit een pastorale nota van het Episcopaat citeren wij: *“Het is een feit dat boeken en tijdschriften een grote invloed hebben zowel op de morele als culturele vorming van de mensen en het is verheugend vast te stellen dat in het verleden zovelen, leken, priesters en religieuzen, zich hebben ingezet voor de lectuurvoorziening op de parochies. Soms hebben zij gewerkt zonder veel steun, zonder veel bemoediging, in kleine lokalen, met een minimum aan financies, maar met een maximum aan goede wil en belangloze inzet. Wat de bibliothecarissen van de talrijke vrije katholieke bibliotheken hebben gepresteerd en nu nog presteren, verdient ieders waardering en mag rekenen op onze oprechte erkentelijkheid en dankbaarheid. Het weze een bemoediging voor diegenen die op dit ogenblik nog werken in betrekkelijk moeilijke omstandigheden, te weten dat hun inspanningen als zeer waardevol en belangrijk worden aangezien”.*

1907 : Het prille begin in Lint

De oudst bewaarde statistische gegevens over de werking van de *“Openbare volksboekery van de parochie Lint”* (zo genoemd in een schrijven van het Ministerie van Wetenschappen en Kunsten van 12 oktober 1910), waren bestemd voor het provinciebestuur en tonen cijfergegevens over de werking tussen 1910 (laatste twee maanden) en 1913. Op een statistiek over het werkjaar 1923 komen wij iets meer te weten over het stichtingsjaar. Daarin werd zij vermeld als vrije parochiale boekery gevestigd in de zustersschool sinds 1907.

Links het kloostergebouw, rechts de bewaarschool met de bibliotheek, waarvan de ingang onder het Mariabeeld.

Deze *“zusterschool”* was de vrije katholieke meisjesschool in de Statiestraat 25, waar de bibliotheek, met als uithangbord *“Parochiale boekery”*, gevestigd was in een lokaal van de bewaarschool. In dit lokaal, ook zaal der *“Maatschappelijke Werken”* genoemd, werden tevens toneelopvoeringen gegeven en was een tijdlang het roemrijke *“Kranske”* (Sint-Jan Berghmanspatronaat) gevestigd evenals

de Boerenbond, de KAV, de KAJ (rekening van 21 november 1934 vanwege schilder-behanger Leopold Van der Perre-Nauwelaerts van Lint aan de Kajotters voor het vernissen van de "kasse" van de boekerij") en andere parochiaal aangestuurde groepen.

*Inkompoort van de boekerij. Op de deurplaat:
"Boekerij - Open 's zondags van 10 tot 12 u. - vrije toegang"*

In dit lokaal dat, volgens het verslag van de beheerraad van 29 september 1936, paalde aan andere lokalen die deel uitmaakten van de parochiale zaal, stonden enkele met houten panelen afgesloten hoge kasten waarin de boeken op schabben waren gerangschikt. Er was geen afzonderlijke leeszaal aan verbonden en de boeken dienden dus meegegeven met de ontleners. Teneinde toch wat schrijfruimte te hebben was de biljarttafel in het ontspanningsgedeelte met een houten plaat afgedekt.

Zicht op de "Zaal der Maatschappelijk Werken" ter gelegenheid van een kajotterstentoonstelling. Bemerkt de met houten panelen afgedekte grote bibliotheekkasten tegen de wand.